

RD2300204

RAADSMEEDEDELING

Onderwerp: Migratie-opgave voor gemeenten

Steenbergen; 19 september 2023

Aan de Raad,

Het kabinet heeft bekendgemaakt dat er de komende periode wederom grote aantallen asielzoekers worden verwacht. Dit betekent dat de opgaven op het gebied van opvang, huisvesting en integratie nog groter worden. Door de stijgende aantallen neemt de druk op gemeenten, uitvoeringsorganisaties, de woningmarkt en sociale voorzieningen verder toe. De asiel- en huisvestingsopgave komt bovendien naast de omvangrijke taak om ontheemden uit Oekraïne op te vangen. Er zijn momenteel een drietal opgaven voor de Nederlandse gemeenten in de vluchtelingen en asielketen:

1. Opvang vluchtelingen uit Oekraïne
2. Taakstelling statushouders
3. Asielketen

Met deze raadsmededeling, door u bedoeld als bespreekstuk voor begin oktober, beoogt het college om uw raad mee te nemen in deze opgaven en de huidige en toekomstige rol van de gemeente Steenbergen daarin.

Overigens: waar het arbeidsmigratie betreft, volgen wij vanzelfsprekend het door u in 2020 vastgestelde beleid. Om die reden is dit onderwerp niet meegenomen in deze memo.

Alvorens in te gaan op de drie opgaven, hecht het college er waarde aan dat deze raadsmededeling niet is bedoeld om u tot een specifiek scenario te doen besluiten. Het is echter wel van belang om het gesprek met elkaar te voeren, zodat de gemeente Steenbergen nu en in de toekomst duidelijk kan communiceren over haar (on)mogelijkheden in het invullen van de diverse opgaven. Een oordeel van de raad op basis van de hieronder geschetste scenario's zou daarin als heldere opdracht en afbakening dienen.

Opgave 1: Opvang vluchtelingen Oekraïne

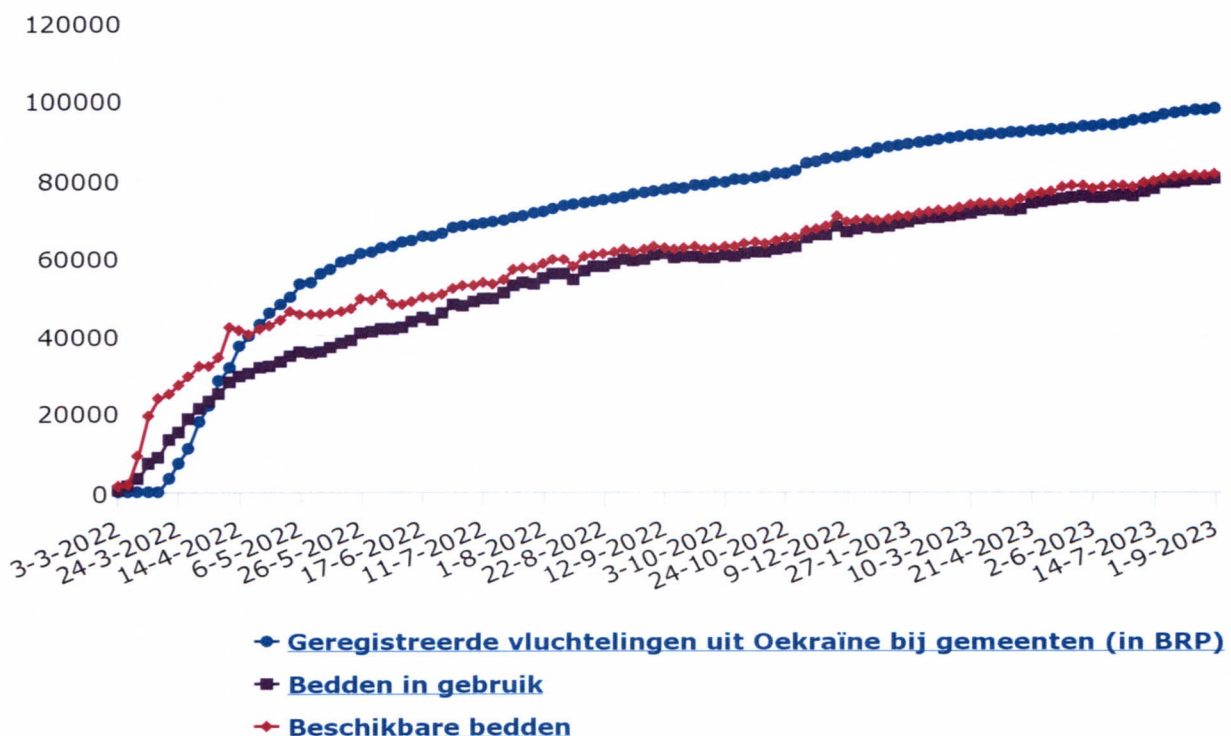
De veiligheidsregio's hebben op 7 maart 2022, de opdracht gekregen om, onder voorbehoud en in afwachting van juridische onderbouwing, te werken aan onmiddellijke opvang van Oekraïners. De veiligheidsregio's coördineren de realisatie, samen met gemeenten, van opvanglocaties tot minimaal 1.000 vluchtelingen uit Oekraïne per regio binnen een periode van twee weken. Daarnaast werken zij vervolgens aan nogmaals 1.000 opvangplekken extra per regio in de periode daarna. Op die manier komen er in de 1e maanden een totaal van circa 50.000 opvangplekken voor Oekraïners beschikbaar. Deze opdracht is een bestuurlijke opdracht aan de 25 veiligheidsregio's en is daarmee een regionale taakstelling. Aan gemeenten is een inspanningsverplichting gegeven, geen kwantitatieve taakstelling.

De regering heeft per 1 april 2022, besloten, de artikelen 2c en 4 van de Wet verplaatsing bevolking in werking te stellen. Met een beroep op het staatsnoodrecht worden de burgemeesters in Nederland vanaf dat moment verplicht de opvang van Oekraïense vluchtelingen te organiseren. Doel is dat via deze activering van noodrecht Nederlandse gemeenten in staat zijn om voldoende opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne te realiseren. In de Regeling opvang ontheemden Oekraïne staat nadere regelgeving over de invulling van dezen taken bijvoorbeeld het zorgdragen voor opvangvoorzieningen die aan minimeisen verbonden zijn (bijvoorbeeld de eisen voor brandveiligheid) en het uitkeren van verstrekkingen in de gemeentelijke opvang Oekraïners (GOO). Volgens de regeling moeten burgemeesters in de GOO de volgende zaken verstrekken: onderdak, een maandelijkse financiële toelage ten behoeve van voedsel, kleding en andere persoonlijke uitgaven, recreatieve en educatieve activiteiten, een verzekering tegen de financiële gevolgen van wettelijke aansprakelijkheid en de eventuele betaling van buitengewone kosten.

Kabinet, VNG en het Veiligheidsberaad hebben, 1 juli 2022, besloten dat het Rijk, veiligheidsregio's en gemeenten zich gezamenlijk inspannen om 25.000 additionele noodopvangplaatsen te realiseren bovenop de eerder overeengekomen 50.000. Dit is wederom een inspanningsverplichting, geen kwantitatieve taakstelling. Op 20 juni 2023 zijn de gemeenten en Veiligheidsregio's gevraagd om, ook na 1 juli, toe te werken naar 90.000 gemeentelijke opvangplekken (GOO-plekken). Inmiddels hebben de gemeenten, d.d. 4 september 2023, het verzoek om voor 1 februari 2024 97.000 noodopvangplaatsen voor ontheemden uit Oekraïne te realiseren. De volledige opvang van vluchtelingen uit Oekraïne betreft een inspanningsverplichting geen taakstelling.

Actuele situatie Nederland (08-09-2023)

- Ruim 81.100 bedden in gebruik in gemeentelijke opvang (GOO).
- Een bezettingsgraad van 99% (nog 830 bedden beschikbaar)
- 98.440 inschrijvingen BRP (1300 meer dan 1 maand geleden).

Actuele situatie district de Makiezaten

De gemeente Steenbergen is met zijn 6 buurgemeenten onderdeel van district de Markiezaten. Binnen dit district zijn in totaal 1125 opvangplaatsen in gebruik door vluchtelingen uit Oekraïne. Er is een bezettingsgraad van 99%. Hieronder een tabel met het actuele aantal opvangplaatsen binnen iedere gemeente.

Gemeente	Opvangplaatsen
Bergen op Zoom	275
Halderberge	171
Moerdijk	282
Roosendaal	267
Steenbergen	54
Rucphen	13
Woensdrecht	63

Steenbergen	Opvangplaatsen
Gemeentelijke opvang Vestinghlaan	39
Gemeentelijke opvang De Dobbelsteen	15
Totaal Gemeentelijke opvang	54
Particuliere opvang	19
Totaal Steenbergen	73

Opgave 2: Taakstelling statushouders

De taakstelling voor huisvesting van statushouders is voor de eerste helft van 2023 vastgesteld op 21.200 personen. Voor Steenbergen is deze vastgesteld op 30. Dit is een ongekend grote opgave. De afgelopen jaren is de gemeente Steenbergen erin geslaagd de taakstelling te behalen. Er zijn in Steenbergen de 1^e helft van 2023 9 van de 30 statushouders gehuisvest. De taakstelling is per 1 juli 2023 dan ook niet gehaald.

De taakstelling voor huisvesting van statushouders is voor de tweede helft van 2023 vastgesteld op 27.300 personen. Voor Steenbergen betekent dit een taakstelling bovenop de achterstand van 21 van 38 statushouders. Sinds 1 juli zijn er een aantal woningen beschikbaar gesteld door Stadlander en Woonkwartier. Op dit moment zijn er 33 statushouders gehuisvest of hebben ze een woning beschikbaar gekregen. De overige 36 statushouders worden in het 4^e kwartaal gehuisvest in 9-11 woningen. Dit betreft reguliere voorraad van Woonkwartier en Stadlander en nieuwe flexwoningen. Zoals eerder gecommuniceerd, zullen de flexwoningen voor 30% worden ingezet voor statushouders en vluchtelingen uit Oekraïne, de rest komt beschikbaar voor nestverlaters, starters en andere spoedzoekers.

De gemeente Steenbergen zal waarschijnlijk de taakstelling voor 2023 halen. Het kabinet verwacht overigens dat de taakstelling in 2024 verder zal stijgen.

Opgave 3: Asielketen

De landelijke opgave

Op basis van instroomcijfers is het aantal opvangplekken voor 1 januari 2024 vastgesteld op 77.100. Deze opvangplekken moeten zoveel mogelijk bestaan uit (nood)opvangplekken bij het COA. Hieronder vallen ook 3.660 plekken voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers). Ook in 2024 voorziet het kabinet een forse toename van het aantal asielzoekers, waardoor het capaciteitsbesluit voor 1 januari 2025 naar verwachting substantieel hoger ligt.

De regionale opgave

District de Markiezaten, het samenwerkingsverband van 7 gemeenten waar Steenbergen deel van uitmaakt, heeft van de Commissaris van de Koning de opdracht gekregen om een regionaal opvangplan te maken. Het doel is om 1032 asielzoekers voor langere tijd te huisvesten in een asielopvanglocatie binnen een of meerdere gemeenten. Het maken van een regioplan is een opdracht, het opvangen van vluchtelingen is een verwachting en geen opdracht. Kijkend naar inwonertallen zou gemeente Steenbergen aan de lat staan voor 89 asielopvangplekken.

District de Markiezaten heeft het volgende regioplan ingediend:

Regioplan	Crisisnoodopvang	Asielopvang
Bergen op Zoom		300
Halderberge		100
Moerdijk		200
Roosendaal		300
Rucphen		??
Woensdrecht	95	

De gemeente Rucphen heeft de intentie aan het regioplan bij te dragen, maar moet die nog verder concretiseren. De gemeente Woensdrecht zal de huidige crisisnoodopvang voor 95 asielzoekers met 2 jaar verlengen. De overige 5 gemeenten hebben met COA afgesproken open te staan voor de vestiging van een opvanglocatie. De ene gemeente is al verder in dit proces dan de andere. De gemeente Steenbergen levert geen bijdrage aan het regioplan. De gemeente Steenbergen beperkt zich zonder nieuwe opdracht vanuit de gemeenteraad tot het opvangen van statushouders, zich beroepende op een amendement uit 2016 (BM1600040).

De Commissaris van de Koning heeft per brief (2330129) aangegeven dat zij niet akkoord is met het regioplan van de Markiezaten, ook al is dit op basis van verwachting en (nog) niet op basis van verplichting.

Het plan anticipeert bijvoorbeeld nog niet op de Alleenstaande Minderjarige Vluchtelingen (AMV, 2330131) opgave voor de regio. De Commissaris van de Koning verwacht daarin naast andere aanpassingen ook kleinschalige opvang van AMV'ers in district de Markiezaten. Onder kleinschalig wordt verstaan maximaal 75 AMV'ers in een opvanglocatie. Omdat dit een specifieke vraagstelling betreft die niet eerder met uw raad is besproken, informeren wij u hieronder over deze specifieke doelgroep.

Wat zijn AMV'ers?

Er komen kinderen/jongeren zonder ouders of begeleiders naar Nederland. Ze komen alleen of samen met andere kinderen of volwassenen naar Nederland en vragen hier asiel aan. Er zijn drie AMV-doelgroepen te benoemen.

- A. AMV'ers tot en met 14 jaar (ongeacht verblijfsstatus) worden opgenomen in opvanggezinnen;
- B. AMV'ers vanaf 15 jaar met een verblijfsvergunning worden opgevangen in de kleinschalige opvang van Nidos, de jeugdbeschermingsorganisatie;
- C. AMV'ers van 15 jaar en ouder, die in procedure zijn of een negatieve beschikking hebben ontvangen, worden door het COA opgevangen.

Voor doelgroep A is er geen extra opvangbehoefte en doelgroep B wordt gerekend tot de taakstelling statushouders, waar de gemeente Steenbergen al aan voldoet. De Commissaris van de Koning en het COA zijn door de verhoogde instroom echter dringend op zoek naar kleinschalige opvanglocaties voor AMV-doelgroep C.

Zij worden opgevangen in een groepslocatie en krijgen de beschikking over een slaapkamer, vaak samen met een ander(e) kind/jongere. Het COA begeleidt de kinderen/jongeren. De kinderen zijn van allerlei nationaliteiten en met verschillende sociale, culturele en religieuze achtergronden. Zolang kinderen/jongeren nog in de procedure voor het verkrijgen van een vergunning zitten, worden ze opgevangen in een zogenoemde procesopvanglocatie (poa) waar circa 50 kinderen/jongeren, en maximaal 75, worden opgevangen. Wanneer duidelijk is dat de asielaanvraag is afgewezen worden ze in een zogenoemde kleinschalige woonvoorziening (kwv) opgevangen. Op een kwv worden circa 20 kinderen/jongeren opgevangen. Op de poa starten de kinderen/jongeren met school, meestal in een internationale schakelklas (ISK) om vervolgens door te stromen naar regulier onderwijs. In de opvanglocaties werken voornamelijk HBO opgeleide en geregistreerde jeugdprofessionals die 24 uur per dag de kinderen en jongeren methodisch begeleiden in hun verdere ontwikkeling. Het Nidos verzorgt het voogdijschap voor de kinderen/jongeren. De COA-medewerkers en de jeugdbeschermers werken nauw samen in de begeleiding van het individuele kind. COA-medewerkers zijn 24 uur per dag op de locatie aanwezig.

Van een gemeente wordt niets anders verwacht dan het instemmen met een opvanglocatie binnen de gemeentegrenzen, waarbij de vraag dus bestaat om een procesopvanglocatie te mogen huisvesten binnen ons district.

Uit welke opties kan de gemeente Steenbergen kiezen binnen opgave 3: asielketen?

Alvorens de drie opties binnen deze opgave nader te detailleren, acht het college het van belang om uw raad mee te geven dat het college geenszins een scenario aan u voorstelt. Wij pogen om u op neutrale wijze mee te nemen in dit vraagstuk en hebben bijvoorbeeld geen gesprekken gevoerd met het COA of Nidos en hebben geen locaties geïnventariseerd. Het is volledig aan u om een keuze te maken. Wel is het belangrijk dat er een keuze wordt gemaakt op basis van deze informatie.

1. Geen bijdrage leveren aan de regionale opgave asielzoekers
2. Asielzoekers opvangen in een kleinschalig(e) (nood)opvanglocatie
3. Minderjarige asielzoekers opvangen in een AMV'ers opvanglocatie

Scenario 1: geen bijdrage leveren aan de regionale opgave asielzoekers

Bij dit scenario bevestigt de gemeente Steenbergen het eerder in het regioplan opgenomen standpunt en betekent zij niets in de regionale asielopgave.

- Argumenten voor:
  - Kost geen capaciteit en daarmee geen geld

- Geen risico op ontstemming vanuit de maatschappij door hen die de asielbijdrage op 0 willen houden
- Argumenten tegen:
  - Nadelig voor regionale reputatie en samenwerking in de breedste zin des woords
  - Regie mogelijk uit handen bij sturing vanuit het Rijk
  - Mogelijke ontstemming vanuit de maatschappij door hen die onze gemeente graag een asielbijdrage zien leveren

Optie 2: asielzoekers opvangen in een kleinschalig(e) (nood)opvanglocatie

Het ligt, gezien de lijn die andere gemeenten kiezen, sowieso niet voor de hand voor een gemeente als Steenbergen om voor een grootschalige (nood)opvanglocatie te opteren. Bij dit scenario zou de gemeente dan ook meewerken aan het realiseren van een kleinschalig(e) (nood)opvanglocatie. Een logische aantal opvangplaatsen – gezien inwonerverdeling door de Markiezaten – is dan ongeveer 89. De gemeente verleent ruimtelijke toestemming, maar is niet financieel verantwoordelijk voor de realisatie van een opvanglocatie. Ook sociale aspecten als begeleiding, onderwijs en gezondheidsvoorzieningen dienen te worden geregeld en betaald door het COA.

- Argumenten voor:
  - Regie in handen houden bij mogelijke sturing vanuit het Rijk
  - Regionaal gezien worden als solidaire gemeente die wil samenwerken
  - Goed uitvoerbaar qua tijd en geld, COA regelt vrijwel alles in de uitvoering
  - Tevredenheid vanuit de maatschappij door hen die onze gemeente graag een asielbijdrage zien leveren
- Argumenten tegen:
  - Risico op ontstemming vanuit de maatschappij door hen die de asielbijdrage op 0 willen houden
  - Kost enige capaciteit in de voorbereiding

Optie 3: alleenstaande minderjarige asielzoekers (AMV) opvangen in een AMV-opvanglocatie (aantal nader te bepalen)

Bij dit scenario kiest de gemeente Steenbergen er voor om in plaats van ongeveer 89 reguliere asielzoekers een AMV-opvanglocatie te realiseren van maximaal 75 AMV'ers. Het college verwacht dat dit aantal door provincie en regionale collega-gemeenten zal worden gezien als voldoende om in de gehele (verwachte) asielopgave van de gemeente Steenbergen te voldoen.

- Argumenten voor:
  - Regie in handen houden bij mogelijke sturing vanuit het Rijk
  - Regionaal gezien worden als solidaire gemeente die wil samenwerken
  - Goed uitvoerbaar qua tijd en geld, COA regelt vrijwel alles in de uitvoering
  - Tevredenheid vanuit de maatschappij door hen die onze gemeente graag een asielbijdrage zien leveren
  - Draagvlak mogelijk groter dan bij (nood)opvanglocatie voor (veelal) volwassenen
- Argumenten tegen:
  - Risico op ontstemming vanuit de maatschappij door hen die de asielbijdrage op 0 willen houden
  - Kost enige capaciteit in de voorbereiding

Hoe nu verder?

Zoals eerder gezegd handelt het college naar wens van de gemeenteraad. Het college zou een uitspraak van uw raad rondom de in deze raadsmededeling geschetste mogelijkheden ten zeerste waarderen. Een opdracht in de vorm van een motie zou de meest heldere opdracht en afbakening zijn richting het college. Daarmee bepalen we onze bijdrage, strategie en boodschap naar buiten toe op een heldere, transparante en openbare manier.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Steenbergen,
de secretaris,

de locoburgemeester,

J. van Delden

E.M.J. Prent